

Xeerka JK-R- Anshaxa Ardayga iyo Nidaamyada Edbinta

HORDHAC

Anshaxa ardayga xiga iyo nidaamyada edbinta waxaa loo hormariyay fullinta Xeerka Guddiga Dugsiga JK - Edbinta Ardayda. Nidaamyadaan waxaa loo naqshadeeyay in ay noqdaan kuwa sax ku ah ujeedada guud iyo maamulayaasha lagu qeexay Xeerka JK, sidoo kale sida saxnaanta federaalka iyo sharciyada gobalka, iyo xeerka deegaanka.

QEYBTA KOOWAAD: MAAMULKA EDBINTA DUGSIGA

1-1 Aastaamaha Dhaqamada Edbinta

A. Dhaqamada guusha edbinta waxay leedahay aastaamaha xiga:

1. Way cad yihiin, macquul ah, iyo waqtiyeysan.
2. Waxay leeyihiin caqli gal, cadaalad, joogta ah, iyo da'da-ku haboon talaabooyinka.
3. Waxaa ku jira noocyo kala duwan oo ka hortag ah iyo talaabooyinka waxkaqabashada.
4. Waxay keentaa fursad muhiim u ah waalidka/masuulka iyo ka qeyb qaadashada ardayga.
5. Waxay wax ka qabataa kala duwanaanshaha shaqsiyaadka ardayda oo aragtida iyo dareen kala duwan leh.
6. Waxay hubisaa fursada ardayda ay ku heleyso waxbarasho.
7. Waxay sheegtaa baahida ardayda oo kulugleh anshax xumida, baahida oo kuwa ay saameysay anshax xumida, iyo baahida guud ee dugsiga bulshada.

1-2 Tababar Shaqaalaha ah

A. Tababarka shaqaalaha waxaa loo bixinayaa sida loogu baahanyahay si loo hubiyo in barnaamijka edbinta oo dugsiga walba ah in uu shaqeynayo iyo quseeyo xeerarka iyo nidaamyada loogu dhaqo si cadaalad ah.

1-3 Takoor-la'aan

A. Shaqaalaha dugsiga degmada ayaa masuul ka ah fullinta Xeerkaan waa in ay sameeyaan sidaas takoor la'aan sida ku saleysan qowmiyad, jinsiyad, midib, diin, asal dhalasho, abtirsi, lab/dheddig, dooqa galmada, da'da, ama curyaan nimo.

B. Edbinta ardayda curyaanka ah waa in ay waafaqsanaadaan barnaamijka waxbarashada gaarka ah (IEP), qorsho walba qorshaha dhaxdhaxaadinta dhaqanka, qorshaha 504, iyo Xeerka Guddiga JKF (Edbinta Ardayda Curyaanka ah).

1-4 Xalinta Farqiga Jinsiyadaha iyo Farqiyo Kale ee Fasalada Illaalsan ee Edbinta Dugsiga

A. Dadaalada waxaa laga dhigayaa in lagu baabi'iyo wax farqiyada jinsiyad ah oo edbinta dugsiga. Shaqaalaha xubnaha si gaar ah ayaa loogu soo oogaa oo ay lajiraan kormeerid saameynta ficiladooda oo aydayga jinsiyada iyo kooxyada qowmiyada ama fasalada kale ee illaalsan oo taariiq ahaan ay matalayeen kuwa ka mid ah ardaydaas la ganaaxay, la ceyriyay, ama loo gudbiyay fullinta sharciga.

1-5 Anshaxa Ardayga oo lagu Fullinayo Talaabo Edbin ah

A. Anshaxa ardayga xiliga lagu guddo jiro midkood waxbarashada hawlaha waxbarashada dheeriga ka ah fasalka, dhismayaasha dugsiga, dhulalka dugsiga, ama baabuurta dugsiga waxaa lagu qaadayaa talaabo edbin ah, hadii dhaqan noocaas ah uu dhaawaco deegaanka dugsiga iyo daryeelka ama amniga ardayda kale ama shaqaalaha dugsiga.

1-6 Xeerarka Shaqsiyaadka Dugsiga

A. Dugsiga wuxuu soo saarayaa xeerarkooda dugsiga gaarka u ah iyo Xeerarka Anshaxa muddo dheer sida ay u waafaqsanyihiin xeerkaan. Sharciyo noocaas oo kale ama xeerarka waa in uu ansixiyaa Kormeeraha guud ama sarkaalka Degmada loo xilsaaray iyo waxaa loogu diyaarinayaa ardayda iyo waalikooda/masuulada qaab waafaqsan Qeynta 1-6 oo xeerkaan ah ka hor fullinta.

1-7 Qeybinta

A. Degmada waa in ay soo dhigtaa xeerkaan websaydka Degmada iyo dugsi walba, oo Af Ingiriis iyo Isbaanisha ah. Koobiyo xeerkaan iyo sharciyada dugsiga waxaa lagu diyaarinayaa, xiliga codsiga, oo arday walba iyo waalidka/masuulada, iyo, xiliga codsiga, loo turjumay luuqad waalidka/masuulada fahmi karaan.

B. Dugsiyada gaarka waxaa lagu dhiiro geliyay in ay ku tababaraan ardaydooda waxyaabaha kujira xeerkaan iyo sharciyada kale ee ardayda iyo Xeerarka Anshaxa oo ay soo saareen.

QEYBTA LABO: FARAGELINADA IYO TALAABOYINKA

2-1 Guud ahaan

A. Xeerar wax ku ool ah oo edbinta dugsiga ah ayaa hormariyo waxtarka edbinta oo ka joojiyay kalagoynta waxbarashada ardayga oo ilaa iyo inta suurtoogalka ah. Dugsiyada waa in ay yareeyaan isticmaalka ka maqnaashaha dugsiga ganaaxyada, talooyinka ka ceeyrinta, iyo u gudbinta fullinta sharciga, ilaa heerka suurtoogalka ah iyadoo u hartay waaafaqsanaanta sharciga gobalka, sharciyada deegaanka, iyo sharciyada wargelinta qasabka ah.

2-2 Talaabooyinka Macquulka ah

A. Talaabooyinka waa in ay noqdaan macquul gal, cadaalad, da'da-ku haboon, iyo waa in ay la mid ahaataa darnaanta dhaqan xumida ardayga, sidoo kale sida tixgelinta saameynta dhibanaha iyo/ama bulshada. Talaabooyinka lamaanaha ku ah micnaha barashada iyo tilmaamaha (jawaabo saxan iyo dib u baris) sii ardayda fursada ay uga bartaan qaladaad kooda iyo ugu deeq ku noqoshada dugsiga bulshada, iyo waxay aad ugu dhawdahay in ay keento dib u hawl-gelinta barashada ardayga.

B. Istimaal walba oo talaabooyinka ah waa in si taxadar ah loo qorsheeyaa oo ay la socoto natiijoyin si wanaagsan loo qeexay si loo siiyo faa'idada ugu weyn. Natiijooyinka wanaagsan waxaa ku jira aqoonsi nidaamsan oo dhaqanka ku haboon ah iyo u hogaaminta kordhinta dhaqankaas ku haboon. Taalbooyinka xun waxaa loo naqshadeeyay in ay siiyaan jawaabo ardayda oo dhaqankiisa ama dhaqankeeda waa mid aan la ogoleen iyo waa in aysan dhicin markale.

2-3 Arimaha waafaqsan Sameynta Go'aamada Edbinta

A. Goortii aad dooraneysid natiijooyin oo dhaqan xumida ardayda ah, macalimiinta, maamulayaasha, iyo shaqaalaha waa in ay qiimeeyaan ujeedada Degmada oo baabi'inta rabshadaha dugsiga iyo yareynta badinta waqtiga barashada ardayga ah. Ka hor ebdinta ardayda, arimaha xiga waa in la tiggeliyaa:

1. Dac'da, caafimaadka, iyo curyaanimada ama heerka gaarka ah ee waxbarashada ardayga
2. Ku haboonaanta meeleynta waxbarashada ardayga
3. Ardayga anshaxiisa hore ka hor iyo diiwaanka dhaqanka
4. Dhaqanka ardayga

5. Heerka wadashaqeynta waalidka/masuulada iyo ka qeyb qaadashada
  6. rabitaanka ardayga oo ah in la hagaajiyo waxyeelada
  7. Halista dambiga iyo heerka waxyeelada uu sababay
  8. Saameynta dhacdada guud ee dugsiga bulshada.
- A. Helitaanka ka hortaga iyo faragelinta barnaamijyada loo naqshadeeyay in lagu sheego dhaqan xumida ardayga waa in sidoo kale la tixgeliyaa ka hor edbinta ardayda.

2-4 Faragelinada

A. Goortii dhaqan xumo ay dhacdo, dugsiyada waa in ay baaraan xaaladaha iyo soo uruuriyaan arimaha ku caawinayo go'aaminta faragelinta ku haboon iyo talaabooyin oo ardaygaas ah, iyadoo xooga la saarayo oo saxida dhaqan xumida ardayda ah iyadoo la isticmaalayo illaha dugsiga ku saleysan oo heerka ugu hooseeyo oo suurtagalka ah. Faragelinta waa in ay siisaa ardayga fursada ay qaladyadooda uga bartaan, iyo dib u hawlgeli ardayga barashada . Dhammaan faragelinada waa in dheelitiraan baahida ardayga, baahida kuwa sitooska ah ay u saameysay dhaqanka, iyo baahida guud ee dugsiga bulshada.

B. Waxaa jira sedex nooc oo nidaam faragelin ah oo loo heli karo macalimiinta iyo maamulayaasha: Maamulaha, Soo celinta, iyo Xirfada-ku saleysan/Daaweynta.

1. Nidaamyada maamulida waa qaanuun, sharci-ku saleysan, ama heshiis-ku saleysan faragelinta "lagu sameeyay" dambiilaha, sida:

- a. Ka saarida fasalka
- b. Xerida
- c. Ganaaxa
- d. Ka ceyrinta.

2. Nidaamyada soo celinta waa faragelinta xalinta dhibaatooyinka oo la la "sameeyo" dambiilaha. Waxaa lagu wadaa cadaalad sida badan oo suurtagalka ah iyo diirada saar waxyeelada ay keeneen iyo sida loo sameynayo. Nidaamka caadalada soo celinta guusha ah laga yaabo in ay uga faa'ideystaan wada shaqeynta waxqabadyada oo ay la jiraan hay'adaha midoobay iyo xirfadlayaasha. Qiimeyn ah dhacdada/anshaxa ayaa la sameynayaa, iyo go'aan ayuu dugsiga sameynayaa ama Degmada oo hadii kulan waji-ka-waji ah oo dhinacyada oo dhan uu ku haboonyahay. Tusaalooyinka waxaa kujira:

- a. Shirka kooxda qoyska
- b. Dhaxdhaxaandinta dhibanaha-dambiilaha
- c. Wareegyada nabadeynta fasalka
- d. Magdhawga waxyeelada.

3. Nidaamyada Daaweynta/Ilaha waxaa sameeyo " dambiilaha" iyo wuxuu u baahanyahay dhiiro gelin dheeraad ah oo bedelista dhaqanka ah. Sida waxqabadyo oo ay ku jiraan:

- a. La talinta damiirka caafimaadka
- b. Fasalada lagu maamulo xanaaqa
- c. Hagida hore iyo utababarida dhaqanka.

C. Macalimiinta iyo maamulada waa in ay tixgeliyaan isticmaalka noocyo kala duwan oo nidaamyada ah, ama nidaamyada badan si iskumar ah, si loola macaamilo dhaqan xumida, gaar ahaan dambiga 2aad ama 3aad. Tusaale, u waafaqsanaanta xeerkaan, sedexda nooc ee waxqabadyada waxaa loo isticmaali karaa wadooyinka xiga:

1. Si xurnimo leh (tusaale., 1-maalin xirataanka dugsiga ka dib)
2. Sida bedelaada midba midka kale (tusaale., dooqa dhexdhexaadinta ama 1-maalin ganaaxa ah)

3. Iyagoo iskaashanayo midba midka kale (tusaale., 2-maalin oo ganaaxa dugsiga ah iyadoo la jirto fasalka maamulida xanaaqa iyo dhexdhexaadinta).

D. Waxqabadka waxay ku kala dugnaan karaan xasuusinta, dib u hagida, shirarka ardayga/macalinka oo ka saarida fasalka ah, heshiisyada habdhaqanka, ganaaxyada, talooyinka oo ka ceeynta ah, iyo/ama u gudbinta fullinta sharciga.

E. Tusaalooyin oo noocyo kala duwan ah oo wax qabadyo ah, arag Lifaafa A.

QEYBTA SADEX: DAMBIYADA EDBINTA

3-1 Dambiyada iyo Tallaabooyinka

A. Dambiyada hoos ku qoran waxay ka kooban yihiin labadaba xadgudubyada xeerka iyo xadgudubyada sharciga. Xadgudubka xeerka waxaa lagu sheegi karaa waxqabadyo kala duwan oo lagu sheegay kor Qeybta 2-4, iyo xadgudubyada sharciga waxaa lagu sheegi karaa waxaqabadyadaas ama nidaamka cadaalada dambiyada dhalinyarada.

B. Degmada iyo Guddiga Waxbarashada way aqoonsanyihiin in dugsiyada qaarkood ku saleysan yihiin dambiyada waxay dhibaateeyeen arday kale, iyo ixtiraamka xaquuqda kuwa saameysay dambiyo noocaas ah. Goortii xadgudub sharci ah ay timaado oo ardayga uu yahay dhibanaha, dugsiga waa in isla markaas uu soo ogeysiiyaa waalidka ama masuulada ardaygaas ama ogeysii iyada ama isaga xaaladaha iyo sida dugsiga uga jawaabay dhacdada. Xaaladahaan, waalidka ama masuulka waxay leeyihiin iqtiyaarka loo la xiriirayo fullinta sharciga, iyo laga yaabo in ay codsato in dugsiga uu fududeeyo hawshaas. Iyadoo ixtiraam buuxda la jirto oo xaquuqdaas ah, Degmada iyo Guddiga Waxbarashada Degmada waxay si xoog leh u dhiiro gelinayaan soo wargelinta waaladiinta iyo masuulada oo nidaam kale sida soo celinta cadaalada, dhexdhexaadinta, iyo waxqabadyo kale oo sheegida dhacdada, iyo isticmaalida nidaam noocaas ah bedelkii laga qeybgelin lahaa nidaamyada cadaalada dambiga dhalinyarada goortii ay ku haboontahay iyo ku filantahay sheegida labadaba baahida dhibanaha iyo dhaqan xumida.

1. Ujeedada qeybtaan, dambiyadaas ku qoran hoostaan 3-1(H) in ardayga kale ee dhibeysan iyo waxaa lagu tilmaamay sida Nooca Labo ama ka badan waxay noqoneysaa xadgudubka sharciga ah. Hadii sarkaalka dugsiga uusan hubin hadii edbinta dambiga gaarka ah noqonayo xadgudubka sharciga, Amniga DPS iyo Xafiiska Amniga waa in lala tashtaa.

C. Goortii dhibanaha xadgudubka sharciga uu yahay dugsi ama Degmada, ama goortii uu jirin dhibane, dhacdada waa la xalinayaa iyadoon laga soo qeybgalin fullinta sharciga xili kasta oo suurtoagal ah, oo sharuud ku ah sharuudaha hoos ku qoran.

D. Tallaabooyinka imaan kara ee hoos ku qoran waxaa ku jira tixraacyada ku fillanta Edbinta Jaranjarada ee Qeybta 3-2, hadii dambiga uu keeni karo tallada ah ka ceeynta, iyo hadii dambiga uu keeni karo "gudbinta dugsiga." Gudbinta dugsiga wuxuu tilmaamayaa goortii dambi laga yaabo ama ah in ay keento in dugsiga uu la xiriiro shaqsiyaad banaanka ah ama sharci u leh waxqabadka dambiga. Waxaa jira shan nooc oo gudbin qasab ah:

1. Gudbinta qasabka ah oo fullinta sharciga

a. Oo dambiyadaan, ardayda waa in loo gudbiyaa fullinta sharciga.

i. Mar walbo oo dugsiga soo ogeysiiyo booliska waxa la xiriiro dhaqan xumida ardayga, dugsiga waa in sidoo kale isla markaas isku dayaa in uu la xiriiro waalidka/masuulka ardaygaas. Wixii warbixin dheeraad ah oo xaquuqda ardayda goortii su'aalo laweydiiyo saraakiisha fullinta sharciga, arag Xeerka JIH.

ii. Dhacdada looga shakiyo xadgudubka carruurta, dhaqanka galmada aan sharciga aheyn, xirrirka galmada aan sharciga aheyn, ama isqaawinta, arag sidoo kale Xeerka JLF, JLF-R, iyo

Xadgudubka Carruurta DPS iyo Nidaamka Dayaca Faafinta. Dambiilayaasha ka hooseeyo 10 sano oo da'da ah waxaa loo gudbinayaa Waaxda Adeegyada Insaanka Denver. Dambiilayaasha 10 sano oo da'da ah ama ka weyn waxaa loo gudbiyaa fullinta sharciga.

b. Dambiyadaan waxay ku calaameysanyihiin xidigta ("*") hoos.

2. Gudbinta iqtiyaarka ah oo fullinta sharciga

a. Oo dambiyadaan, ardayda laga yaabo in loo gudbiyaa fullinta sharciga. Sikastaba, dhacdooyinkaan waa la xalin karaa iyadoo laga qeybgalin fullinta sharciga marwalboo suurtoagal ah. Dhaqangelinta iqtiyaarka ah oo ogolaanshaha saraakiisha dugsiga in ay soo ogeysiiyaan fullinta sharciga waa in ay ku jirtaa tixgelinta arimo kala duwan. Arimahaas waxaa kujira, laakin kama xadidna:

i. Marwalbo oo dhaqan xumida gaar ahaan ay aheyd mid xun;

ii. Hadii ardayga ku adkeysto dhaqan xumo markii loo sheegay in uu yareeyo dhaqanka noocaas ah kadib, iyo uu siiwado in uu qatar geliyo caafimaadka, amniga, ama farxada dadka kale;

iii. Da'da ardayga lagu hawlgeninayo dhaqan xumida (tusaale., ardayda ka hooseeya da'da 10 waa in aan loo gudbin fullinta sharciga);

iv. Marwalba oo ardayda ay heshay digniin hore;

v. Hadii dhaqan xumida ardayda ay tahay mid gaar ah oo loogu talagalay in ay sababto, ama keento masuuliyad daro, kuwa kale waxyeelada jirka ama halis galiyo caafimaadka, amniga, ama farxada dadka kale;

vi. Hadii dambiga uu dhibaateeyo qof kale, iyo qofkaas uu soo bandhigo rabitaanka lagula xiriirayo fullinta sharciga.

b. Hadii sarkaalka dugsiga uu qabo wax su'aal ah oo la xiriiro go'aanka hadii la ogeysiinayo booliska, iyada ama isaga waa in ay la xiriiraan Amniga iyo Nabadgeliyada DPS oo wadatashiga ka hor inta aan la soo ogeysiin booliska.

c. Marwalbo oo dugsiga soo ogeysiiyo booliska oo la xiriirto dhaqan xumida ardayga, dugsiga waa in sidoo kale isla markaas laysku dayo in lala xiriiro waalidka/masuulka ardaygaas. Wixii warbixin dheeraad ah oo xaquuqda ardayda goortii su'aalo laweydiiyo saraakiisha fullinta sharciga, arag Xeerka JIH.

d. Dambiyadaan waxaa lagu calaameeyay labo xiddiga ("**") hoos.

3. Gudbinta qasabka ah oo Amniga iyo Nabadgelyada

a. Dambiyadaan, dugsiga waa in uu la xiriiraa Amniga iyo Nabadgelyada DPS si loo go'aansado hadii dambiga la soo wargelinayo fullinta sharciga.

b. Dambiyadaan waxay ku calaameysanyihiin sadex xiddig ("***") hoos.

4. Gudbinta qasabka ah oo Cinwaanka Sarkaalka IX

a. Dambiyadaan, Cinwaanka Degmada Sarkaalka IX waa in uu la xiriiraa sida waafaqsan Xeerka DPS JBB.

b. Dambiyadaan waxaa lagu calaameeyaa afar xiddig ("****") hoos.

5. Gudbinta qasabka ah oo waaxda dabka

a. Dambiyadaan, ardayga waa in ay gudbisaa waaxda dabka.

b. Dambiyadaan waxaa lagu calaameeyaa shan xiddig ("*****") hoos.

TALAABOYINKA EDBINTA DAMBIYADA

DAMBIYADA EDBINTA	TALAABOYINKA
Dambiyada Nooca Koowaad	Nooca Dambiga Koowaad, saraakiisha

- Carqaladeynta fasalka
- Daahida badan
- Siiwadista, qaska, ama maaweelida ardayda kale
- Isticmaalka ka leexinta ama ciyaal suuqnimada
- Xeerka xadgudubka labiska - arag Xeerka JICA
- Carqaladeynta dadka yar oo hawlaha dugsiga
- Mucaaricida dadka yar oo ogolaanshaha/caasinimada (tusaale., si ula kac ah aanan uraacin tilmaamaha)
- Aflagaadada afka ah ama hoos dhigo
- Isticmaalka mobeelada, ciyaarta wiilasha, iyo qalabyada korontada la midka ah oo waqtiyada aan la ogoleen ah
- Waxyeelada dadka yar ama qaab ka bedelida dhismaha dugsiga
- Dambiyada tubaakada - arag Xeerka JICG
- Isticmaalka qalabka dugsiga oo aan la ansixin
- Qamaarka
- Xoogsheegadka dadka yar oo arday kale ah (tusaale., riixidi, tuurista)
- Qiyaanada waxbarashada
- Dhaqan xumida kale ee yar oo ku saleysan dugsiga

dugsiga waxay u gudbinayaan Heerka A oo Edbinta Jaranjarada ah (arag Qeybta 3-2 oo xeerkaan ah). Hadii xadgudubyada la midka ah ay dhacaan xiliga lagu gudo jiro isla sannadka dugsiga, faragelinta waxay u dhaqaaqeysaa heerka xiga oo jaranjarada ah (tusaale., ka bilow Heerka A ilaa Heerka B, iyo sidaas).

Ardayga waa in aan loogu talinin ceyrin oo Nooca dambiga Koowaad ah. Kareebida kaliya ee midaan waa dhaqan xumo joogta ah oo sababeyso ganaaxyo oo u hogaamin karto ardayga in lagu dhawaaqo "dhaqan dhib badan," oo ardayda lagula talinaayo ka ceyrinta. Arag Qeybta 6-7 oo xeerkaan wixii warbixin dheeraad ah.

Nooc Dambiga Labaad

- Daarida beenta ah oo alaamka dabka*****
- Goobta shaqada dabka/baaruuda
- Xoogsheegsiga: Heerka I (tusaale., gardarada hadalka ama qoraalka ama cabsi gelinta)- arag Xeerka JICDE
- Dhibaateynta ku saleysan jinsiyad, qomiyad, dooqa galmada, aqoonsiga lab/dheddig, curyaanka, ama diin: Heerka I (tusaale., dhibaateynta hadalka ama qoraalka ah) - arag Xeerka JBBA
- Dhibaateynta galmada: Heerka I (tusaale., dhibaateynta hadalka ama qoraalka)***** - arag Xeerka JBB
- Ogolaansho laakin xiriir jirka oo aan ku habooneyn
- Baabi'inta ama xatooyada hantida dugsiga, oo ay kujiraan sawirada farshaxanka (ka hooseeyo \$500)
- Macaaradnimada daran oo

Nooca Dambiga Labaad, saraakiisha dugsiga waxay u gudbinayaan Heerka D oo Edbinta Jaranjarada ah (arag Qeybta 3-2 oo xeerkaan ah). Hadii xadgudubyada la midka ah ay dhacaan xiliga lagu gudo jiro isla sannadka dugsiga, faragelinta waxay u dhaqaaqeysaa heer sare oo jaranjarada ah (tusaale., ka bilow Heerka D ilaa Heerka E, iyo sidaas).

Ardayga waa in aan loogu talinin ceyrin oo Nooca dambiga Labaad ah. Kareebida kaliya ee midaan waa dhaqan xumo joogta ah oo sababeyso ganaaxyo oo u hogaamin karto ardayga in lagu dhawaaqo "dhaqan dhib badan," oo ardayda lagula talinaayo ka ceyrinta. Arag Qeybta 6-7 oo xeerkaan wixii warbixin dheeraad ah.

Ardayga waa loo gudbin karaa fullinta sharciga oo dambiga "xad-gudubka" laakin

<p>maamulka/caasimnimada (tusaale., u muujinayo ixtiraam guud shaqaalaha dugsiga)</p> <ul style="list-style-type: none"> · Xad-gudbo · Xatooyada shaqsiyaadka (ka hooseeyo \$500) · Dhaqan xumida kale ee ku saleysan dugsiga oo carqaladeyso deegaanka dugsiga · Nooca koowaad ee Dambiyada Joogtada ah (ka dib markaad eegtid Heerarka A ilaa C oo Jaranjarada Edbinta (arag Qeybta 3-2 oo Xeerkaan)) 	<p>kaliya hadii, markii laweydiyo kadib in uu katago dhismaha dugsiga, uu diido.</p>
<p>Nooca Sadexaad oo Dambiyada</p> <ul style="list-style-type: none"> · Xoog sheegsiga: Heerka II (tusaale., dhaqamada gardarada jirka ah ama cabsigelinta iyo kucelinta dhaqanka heerka I)- arag Xeerka JICDE · Dhibaateynta ku saleysan jinsiyad, qomiyad, dooqa galmo, aqoonsiga lab/dheddig, curyaanka, ama diin: Heerka II (tusaale., dhaqamada dhibaateynta jirka iyo ka celinta dhaqanka Heerka I) - arag Xeerka JBBA · Dhibaateynta galmada: Heerka II (tusaale., dhaqamada dhibaateynta jirka iyo ku celinta dhaqanka Heerka I)***** - (Xeerarka JBB iyo JLF waa in loo tixraacaa si loo go'aamiyo hadii dhaqanka ardayga uu ka siyaaday heerka dambiga oo ah in lagu soo wargeliyo fullinta sharciga ama Waaxda Adeegyada Insaanka Denver.) · Dagaalka: Heerka I (waxaa kujira dhacdooyinka sababay dhaawacyada yar sida sarmooyinka, xanqariifada, iyo sanku dhiigayo) · In qofka saameysay daroogo ama qamri - arag Xeerarka JICH, JICH-R · La haanshaha qamriga ama aan sharciyeysnen daroogo (laakin sharci ah) · Lahaanshaha daroogada sharci daro ah** · Burburinta ama xatooyada hantida dugsiga, oo ay kujiraan sawirada farshaxanka (\$500 - \$5000)** · Xatooyada shaqsiyaadka (\$500 - \$5000) · Dhaqan xumida kale ee ku saleysan dugsiga oo si xoogan u carqaladeyso deegaanka dugsiga · Dhacada joogtada ah Dambiyada Nooca Labaad 	<p>Dambiyada Nooca Sadexaad, saraakiisha dugsiga waxay u gudbinayaan Heerka E oo Edbinta Jaranjarada ah (arag Qeybta 3-2 oo xeerkaan ah). Hadii xadgudubyada la midka ah ay dhacaan xiliga lagu gudo jiro isla sannadka dugsiga, faragelinta waxay u dhaqaaqeysaa heer sare oo jaranjarada ah (tusaale., ka bilow Heerka E ilaa Heerka F).</p> <p>Ardayga waa in aan loogu talinin ceyrinta Nooca dambiga Sadexaad. Kareebida kaliya ee midaan waa dhaqan xumo joogta ah oo sababeyso ganaaxyo oo u hogaamin karto ardayga in lagu dhawaaqo "dhaqan dhib badan," oo ardayda lagula talinaayo ka ceyrinta. Arag Qeybta 6-7 oo xeerkaan wixii warbixin dheeraad ah.</p>
<p>Nooca Dambiyada Afaradaad</p>	<p>Nooca Dambiga Afaraad, saraakiisha dugsiga waxay u gudbinayaan Heerka F oo Edbinta</p>

- Gubida
- Dagaalka: Heerka II (oo ay ku jiraan dhacdada iyo dhaawacyo la taaban karo, taas oo aan kordhineyn heerka Nooca Dambiyada Shanaad "heerka weerarka 1aad ama 2aad")*** (Ogow: waxaa lagu tilmaamay sida heerka weerarka 3aad oo ujeedooyinka wargelinta ah)
- Burburinta ama xatooyada hantida dugsiga, oo ay ku jiraan (in ka badan \$5000)**
- Xatooyada shaqsiyaadka (in ka badan \$5000)
- Lahaanshaha waxyaabaha qarxa (aan aheyn shaqada dabka/baaruuda) oo si halis ah u qatar geliso farxada ama amniga ardayda kale ama shaqaalaha dugsiga*
- Si ulakac ah ugu sababay waxyeelo shaqaalaha dugsiga*
- Weerar, dhibaateyn, ama eedeeyn been ah oo aflagaado ka soo horjeedo shaqaalaha dugsiga ah*
- Hawlaha gardarada (tusaale., qasabka dheeraaday ee hawlaha jirka, qasabka xad dhaafka ah ee isticmaalka maandooriye kasta, qasabka dheeraaday ee hurdo nusqaaminta, cuntada, ama cabitaanka, ama dhaqan walba oo kasta oo si xun u halis galineyso caafimaadka amniga shaqsiyaadka oo ujeedooyinka bilaabida oo koox walba oo arday ah) **
- Faraxumenta Ilmaha *
- Dhaqanka Galmada Sharci-daradada iyo/ama Xiriirka Sharci-darada Galmada, iyo/ama Isqaawinta aan Habooneyn *
- Marqaatiga Cabsigelinta ama Aargoosiga *
- Dhaqanka kale ee ardayga uu soo bandhigo oo halis taagan ama ku socota farxada ama amniga dhismaha dugsiga*
- Nooca Dambiyada Sadexaad oo Joogtada ah**
- Dhib badnaanta joogtada ah (arag Qeybta 4-3 oo xeerkaan; dabecada carqalada ku ah ardayda waxay xaq u leeyihiin ka ceeyrin, iyadoon la isticmaaleyn gudbinta fullinta sharciga)

Jaranjarada ah. Hadii dhaqan xumida ay leedahay qatar halis gelineyso farxada ama amniga ardayda kale ama shaqaalaha dugsiga, iyo ardayda oo joogteeyo bandhigida qeyb dugsiga ah halista amniga oo muhiim ah, ardayga laga yaabo in lagula taliyo ka ceeyrin.

Dhaqan xumida taagan oo sababeeyso ganaaxyada waxay u keeni kartaa ardayda in loogu dhawaaqo "dhib badnaanta joogtada ah." "Dhib badnaanta joogtada ah" ma ahan dambi xurnimo ah, laakin aan ka aheyn kala saarida sida waafaqsan sharciga gobalka taas oo dhaqan xumo joogta ah ee heer walba wuxuu u keeni karaa ardayga in loogu dhawaaqo "dhib badnaanta joogtada ah," oo ardayga laga yaabo in loogu taliyo ka ceeyrin. Arag qeybta 6-7 oo Xeerka JK-R wixii warbixin dheeraad ah.

Nooca Dambiyada Shanaad

- Dhaca*

Jaranjarada Edbinta ma quseyso Dambiyada Nooca Shanta. Ardayda sameeyso

<ul style="list-style-type: none"> · Weerarka heerka koowaad ama labaad, iyo weerarka galmada* · Gadista ama qeybinta, ama loogu talagalay inla gado ama la qeybiyo, daroogo aan sharciyeysneen ama xakameynta waxyaabaha maanka dooriyo* · Qaadista, keenista, isticmaalka, ama lahaanshaha mindi ama hub halis ah iyadoon jirin ogolaanshaha dugsiga ama Degmada (oo ay ku jiraan qoriga been abuurka ah oo si macquul ah loogu qaldami karo qori dhab ah, ficilada xiliga guga ama qalabyada aariyada ka buuxa sida qoryaha BB, mindiyaha af sakiin leh iyo sakiinta ka dheer 3", mindiyaha jeebka iyo sakiinta k adheer3.5", mindiyaha beynaada, iyo sheey kasta oo ka oo lagu isticmaalay ama loogu talagalay in lagu gaarsiiyo dhimasho ama dhaawac jirka oo halis ah)* 	<p>dambiyadaan waxaa la siinayaa 3-10 maalmood oo ganaax ka maqnaasho dugsiga ah iyo fullinta sharciga waa in la ogeysiiyaa sida looga baahanyahay sharciga gobalka. Dugsiyada waa in ay codsadaan dhageysi ka ceeyrin ah.</p>
<p>Dambiga Nooca Lixaad</p> <ul style="list-style-type: none"> · Lahaanshaha qoriga oo dhulalka dugsiga ah* 	<p>Jaranjarada Edbinta ma quseyso Dambiga Nooca Lixaad. Ardayda sameyso dambigaan waxaa la siinayaa 3-10 maalin oo ganaax ka maqnaasho dugsiga ah, iyo, sida laga rabo sharciga gobalka, dugsiyada waxaa looga baahanyahay in ay codsadaan dhageysiga ka ceeyrinta iyo ogeysiiyaan fullinta sharciga. Xiliga dhageysiga, xukunka dambiga lagu helay Nooca Dambiga Lixaad waa ka ceeyrin oo waqti hal sanno ah. Xukunkaan waxaa laga yaabaa kaliya in uu qoraal ahaan ku bedelo Kormeeraha guud ama wakiilka.</p>

E. Amniga iyo Nabadgelyada DPS waa in ay hormariyaan liis ah dambiyada ku saleysan dugsiga oo sidoo kale noqoneyso xad gudabyada dambiga. Dambiyadaan waa in la soo wargeliyaa fullinta sharciga si ay u waafaqsanaadaan sharuudaha sharciga. Dugsi walba, iyadoo la marayo maamulaheeda iyo/ama wakiilka, waa in gudbiyaan wargelin qoraal ah oo dhammaan dambiyada noocaas ah, ama dambiyada laga shakiyay, iyo u gudbi Amniga iyo Nabadgeliyada DPS oo soo uruurinta balaaran ee Degmada iyo warbixinta degdega ah ee fullinta sharciga.

F. Maxaa xiga liiska edbinta dambiyada iyo talaabooyinkooda oo ah in ay sababaaan iyaga.

3-2 Edbinta Jaranjarada

A. Lix Jaranjaro oo faragelinta ah waxaa lagu qeexay jaranjarada edbinta. Ficilka edbinta waa in ay bilaabataa iyo lagu xaliyaa heerka ugu hooseeyo oo suurtoogalka ah, oo waafaqsan nooca xadgudubka. Hadii xadgudubyada noocaas ah ay sii socdaan, faragelinta waxay u dhaqaaqeysaa heer sare oo jaranjarada ah (tusaale., ka bilow Heerka A ilaa Heerka B). Waa ujeedada xeerkaan in edbinta dambiyada ama xadgudubyada waa kuwa sii kordhaayo hadeer sannadka dugsiga. Sannadka dugsiga la soo dhaafay' gudbinta ardayga waa in guud ahaan aan loo tixgelin

go'aaminta natiijooyinka ugu weyn ama heerka jaranjarada oo edbinta dambiga ama xadgudubka xiliga lagu gudo jiro sannadka dugsiga hadeer.

B. Jaranjarada edbinta waxaa loo isticmaalaa in ay siiso ardayda taageerada si markaas looga ilaaliyo talaabo edbin mustaqbalka ah. Dhammaan heerarka gudbinta jaranjarada edbinta, tixgelinta faragelinta laga yaabo in ay kujirto noocyo walba ee tixraaca kore ee Qeybta 2-4 oo xeerkaan ah.

C. Arag Lifaaqa A tusaalooyinka noocyo kala duwan oo faragelin ah, Lifaaqa B oo noocyo fudud ah oo Jadwalka Edbinta, iyo Lifaaqa C oo noocyada fudud oo Jaranjarada Edbinta.

Jaranjarada Edbinta

Heerka A - Macalinka/Ardayga

- Ardayga waxaa la siiyaa fursad ay ku sheegaan dhacdada noociisa/nooceeda.
- Macalinka ama wakiilka talooyinka shaqaalaha iyo ardayga.
- Hal ama faragelin kabadan waxaa lagu bilaabaa sida ku haboon.
- Faragelin walbo waala qorayaa.

Heerka B - Macalinka/Ardayga

- Ardayga waxaa la siiyaa fursad ay ku sheegaan dhacdada noociisa/nooceeda.
- Macalinka ama wakiilka shaqaalaha ayaa ogeysiiyo waalidka/masuulka ardayga.
- Macalinka wuxuu la tashtaa ardayga iyo, hadii ay suurtoagal tahay, waalidka/masuulka.
- Hal ama faragelin kabadan waxaa lagu bilaabaa sida ku haboon.
- Faragelin walbo waala qorayaa.

Heerka C - Macalinka/Shaqaalaha Taageerka/Ardayga/Waalidka

- Hadii faragelinta Heerka B aysan guul noqonin, macalinka ama wakiilka shaqaalaha waxay go'aansan karaan hadii laga soo qeybgalinaayo shaqaalaha bulshada, kaalisada, la talinta dugsiga, qabiirka cilmi nafsiga, ama xubin kale oo shaqaalaha taageerka dugsiga.
- Ardayga waxaa la siiyaa fursad ay ku sheegaan dhacdada noociisa/nooceeda.
- Waalidka/masuulka waa la soo ogeysiiyaa.
- Macalinka iyo xubinta taageerada shaqaalaha oo ku luglahaa shirka ardayga iyo, hadii ay suurtoagal tahay, waalidka/masuulka si ay ubixiyaan taageero ah saxida dhaqan xumida. Hadii ay suurtoagal tahay, dhammaan macalimiinta ardayga ayaa lagu darayaa shirka.
- Hal ama faragelin kabadan waxaa lagu bilaabaa sida ku haboon.
- Gudbin walba ama faragelin walbo waala qorayaa.

Heerka D - Gudbinta Heerka Maamulka

- Ardayga waxaa loo gudbiyaa maamulaha ku haboon ama shaqsigu shaqaalaha loo xilsaaray.
- Qoritaanka talaabooyinka la qaaday oo lagu farageliyay iyo isbedelka dhaqanka ardayga la siiyay.
- Ardayga waxaa la siiyaa fursad ay ku sheegaan dhacdada noociisa/nooceeda.
- Maamulaha ama shaqsigu shaqaalaha wakiilka ku balansan shirka oo waalidka/masuulka iyo go'aaminta hadii latalin dheeraad oo shaqaalaha taageerada ay muhiim tahay.
- Hal ama faragelin kabadan waxaa lagu bilaabaa sida ku haboon.
- Hadii ay muhiim tahay, ganaaxa dugsiga dhexdiisa ah oo ilaa sadex maalin laga yaabo in la isticmaalo (arag Qeybta 6-2 oo xeerkaan ah wixii faahfaahin dheeraad ah).

- Saraakiisha dugsiga waa in ay tixgeliyaan hormarinta qorsho dhaqan faragelin ah oo ardayga ah (xaaladaha qaarkood, qorsho noocaas ah laga yaabo in uu qasab noqdo; arag Qeybta 5-3 oo xeerkaan ah).
- Gudbinta iyo faragelin waala qorayaa.

Heerka E - Talaabooyinka Ganaaxa

- Ardayga waxaa loo gudbiyaa maamulaha ku haboon ama shaqsigu shaqaalaha loo xilsaaray.
- Qoritaanka talaabooyinka la qaaday oo lagu farageliyay iyo isbedelka dhaqanka ardayga la siiyay.
- Ardayga waxaa la siiyaa fursad ay ku sheegaan dhacdada noociisa/nooceeda.
- Maamulaha ama shaqsigu shaqaalaha wakiilka ku balansan shirka oo waalidka/masuulka iyo go'aaminta hadii latalin dheeraad oo shaqaalaha taageerada ay muhiim tahay.
- Hal ama faragelin kabadan waxaa lagu bilaabaa sida ku haboon.
- Hadii faragelinta hore aysan guul noqonin, maamulaha ama wakiilka maamulaha laga yaabo in uu tixgeliyo isticmaalka ganaaxa dugsiga oo 1-3 maalin ah ama hal-maalin oo ka baxsan ganaaxa dugsiga (arag Qeybaha 6-2, 6-3, iyo 6-4 oo xeerkaan la xiriiro isticmaalka ganaaxyada).
- Ardayda dugsiga hoose waa in aan la siinin ganaaxyo dugsiga ka baxsan oo dambiyada Nooca Halka ah.
- Saraakiisha dugsiga waa in ay tixgeliyaan hormarinta qorsho dhaqan faragelin ah oo ardayga (xaaladaha qaarkood, qorsho noocaas laga yaabo in uu qasab noqdo; arag Qeybta 5-3 oo xeerkaan ah).
- Xiliga ku noqonshada dugsiga ganaaxa ka dib, talaabooyin dheeraad ah oo lagu dhiiro gelinayo dhaqanka xun waala tixgalinayaa.

Heerka F - Talaabooyinka Ganaax Dheeraad ah

- Ardayga waxaa loo gudbiyaa maamulaha ku haboon ama shaqsigu shaqaalaha loo xilsaaray.
- Qoritaanka talaabooyinka la qaaday oo lagu farageliyay iyo isbedelka dhaqanka ardayga la siiyay.
- Ardayga waxaa la siiyaa fursad ay ku sheegaan dhacdada noociisa/nooceeda.
- Maamulaha ama shaqsigu shaqaalaha wakiilka ku balansan shirka oo waalidka/masuulka iyo go'aaminta hadii latalin dheeraad oo shaqaalaha taageerada loo baahanyahay.
- Hal ama faragelin kabadan waxaa lagu bilaabaa sida ku haboon.
- Hadii faragelinta hore aysan guul noqonin, maamulaha ama wakiilka maamulaha laga yaabo in uu ansixiyo 1-3 maalin oo dheeraad ah oo ganaaxa dugsiga ah iyo/ama 1-3 maalin oo ganaaxa dugsiga ka baxsan (arag Qeybaha 6-2, 6-3, iyo 6-4 oo xeerkaan la xiriiro isticmaalka ganaaxyada).
- Ardayda dugsiga hoose waa in aan la siinin ganaaxyo dugsiga ka baxsan oo dambiyada Nooca Koowaad.
- Saraakiisha dugsiga waa in ay tixgeliyaan hormarinta qorsho dhaqan faragelin ah oo ardayga (xaaladaha qaarkood, qorsho noocaas laga yaabo in uu qasab noqdo; arag Qeybta 5-3 oo xeerkaan ah).

Ku adkeysiga dhaqan xumida waxay sababi kartaa in ardayga loogu dhawaaqo "dhib badnaanta joojtada ah," oo ardayda lagula talinaayo ka ceeyrin. Arag Qeybta 6-7 oo xeerkaan wixii warbixin dheeraad ah.

- Xiliga ku noqonshada dugsiga ganaaxa ka dib, talaabooyin dheeraad ah oo lagu dhiiro gelinayo dhaqanka xun waala tixgalinayaa.

QEYBTA AFAR: ARDAYGA KU DHIB BADAN FASALKA

4-1 Ka saarid Fasalka ah

A. Degmada in ay ogeysiiso muhiimada doorka iyo waajibaadka macalimiinta ee qorsho edbin wax tar leh. Fasalka aan lagu arkeynin carqaladeyn muhiim ayay u tahay barashada. Goortii garsoorayaasha ay muhiim tahay in lagu ilaaliyo nidaamka waxbarashada, isaga ama iyada laga yaabo in ay ka saaraan arday dhib badan fasalka oo qeyb kale ay u bedelaan. Guddiga Waxbarashada wuxuu qeexaa "Carqaladeynta Fasalka" sida ogaanta iyo caasinimo la taaban karo ama furan iyo ku mucaaradnimada joogtada ah, ama faragelinta joogtada ah ee dugsiga ama kartida macalinka oo lagu siinayo barasho ku haboon deegaanka ee fasalka oo aan loo maamuli karin iyadoo la isticmaalayo maamulid wax ku ool ah oo fasalka ah iyo/ama nidaamyada faragelinta lagu sheegay xeerkaan.

B. Dhacdada ardayga laga saaray fasalka, macalinka waa in uu arkaa in ardayga uu leeyahay buugaagtiisa ama buugaagteeda iyo shaqada fasalka oo lagu dhameystirayo shaqooyinka. Kooxda Hogaanka Dugsi walba ("SLT") waa in ay la shaqeeyaan maamulaha dugsiga si loo aasaaso qorsho la xiriiro qeybaha bedelista oo ardayda uu ka saaray fasalka macalinka ah. Ardayga waxay ku noqoneysaa fasalka kaliya kadib markii macalinka la lahadlay iyo shir lala qabtay ardayga. Sida ugu dhaqsiha badan oo suurtoogalka ah macalinka ama maamulaha dugsiga (ama wakiilka) waxay la xiriirayaan waalidka ama masuulka oo la xiriirto ka saarida iyo codsiga ka soo qeybgalkiisa ama kasoo qeybgal keeda shirka, hadii ay ku haboontahay.

C. Qorsho dhaqan laga yaabo in la hormariyo xiligaan, laakin waa in la hormariyaa ka saarida labaad kadib ee fasalka. Qorshaha waa in uu waafaqsanaadaa qorshaha edbinta dhismaha. Sharuudaha waafaqsan ardaydee ku noqonayo fasalka ka saarida labaad ka dib, oo ay ku jiraan xiliga saacada oo aheyd in ay dhacdo ka hor inta ardayga aan lagu celin, waxay qeyb ka noqoneysaa qorshaha dhaqanka hadii la hormariyay. Gudbinta kooxda faragelinta dugsiga (oo ay la jiraan waraaqo ku fillan) way ku haboontahay. Ardayda waxay ku noqoneysaa fasalka kaliya kadib markii macalinka la lahadlay iyo shir lala qabtay ardayga.

D. Xiliga lagu guddo jiro ka saarida sedexaad (oo ay lajiraan marka laga reebo ardayda ka qeybgasho IEP), ardayga laga yaabo in laga saaro fasalka macalinka oo haraaga mudada ah. Gudbin ah kooxda faragelinta dugsiga (oo ay la jiraan waraaqo ku fillan) way ku haboontahay. Haddii ardayda lagu bedelo goob waxbarasho ka duwan ama la ganaaxo waa in uu waafaqsanaadaa xeerkaan iyo nidaamyada IDEA.

E. Qorshaha edbinta SLT (ama wakiilka) waxuu la shaqeynayaa sharuudaha CRS 22-32-109.1 iyo Guddiga xeerka oo la xiriiro dhaqan aan hagaagsaneyn oo dhinaca, dhibaateynta iyo sameynta isagoo og in ay tahay been abuurka xadgudubka carruurta oo macalinka ka soo horjeedo ah. Fullinta qorshaha edbinta macalinka waa in laga dhawraa shicibka ama masuuliyada dambiyada sida lagu sheegay CRS 22-32-109.1 (9).

F. Haddii maamulaha uu hayo cadeyn ah in macalinka uu gudbinayay tiro xad dhaaf ah oo ardayda oo sababo edbin ah, maamulaha waa in uu dib u eegaa dhaqamada fasalka oo macalinka ah iyo isku dayo in go'aamiyo hadii ka hortag dheeraad ah ay suurtoagal tahay iyadoo la isticmaalayo bedelista dhaqanka, ama hadii macalinka uu ka faa'idi lahaa hormarinta shaqaalaha. Sikastaba, walaacaan waa in aan loo isticmaalin sida sababta ku celinta ardayda fasalka kaas oo uu macalinka ka reebay iyadoon shir loo gudbin kor.

QEYBTA SHANAAD: KA HORTAGA GANAAXA IYO KA CEYRINTA

5-1 Guud ahaan

- A. Bedelaad sida soo celinta ama faragelinta daaweynta waa in loo isticmaala si loogu caawiyo ardayda halista ku jirto oo ganaaxa ama ka ceyrinta ah ka hor inta aysan dhicin edbin noocaas ah oo talaabooyinka noqoneyso muhiim.
- B. Maamulaha dugsi walbo ama wakiilka waa in uu la shaqeeyaa shaqaalaha xirfadlayaasha si loo aqoonsado ardayda ku jirta halista ganaaxa ama ka ceyrinta. Kuwa ka mid ardaydaas oo laga yaabo in ay halis ku jiraan waa kuwa ku dhaw in loogu dhawaaqo dhib badnaanta joogtada ah.
- C. Ardayda halista ku jirto waxaa loo qeexi karaa sida ardaydaas qabo dhibaatooyinka dabeecadaha hore ama ardayda la ganaaxay, laga ceysay, ama laga saaray fasalka taariq walba oo kalandarka sannadka lasoo dhaafay ah.

5-2 Qorshaha Faragelinta Dhaqanka

- A. Isticmaalka qorshaha faragelinta dhaqanka si looga hortago ama lagu saxo dhibaatooyinka edbinta joogtada ah si xoogan ayaa loogu dhiiro gelinayaa. Ujeedooyinka qorshaha waa sheegida dhaqan xumida ardayda iyo baahida waxbarasho, iyo xoog saarida muhiimada joogteynta diiwaanka ardayga ee dugsiga.
- B. Si loo hormariyo qorshaha, maamulaha ama wakiilka ayaa diyaarinayo la kulanka ardayga, waalidka/masuulka ardayga, iyo xubin walba oo shaqaalaha oo maamulaha ama wakiilka uu aaminsanyahay in uu ka qeybgalo. Ujeedada kulanka waxay noqonaysaa in la sheego sababaha dhaqan xumida ardayga iyo si iskaashi ah loo aasaaso hamilooyinka, ujeedooyinka, iyo waqtiyada lagu bedelayo dhaqanka noocaas ah.
- C. Qorsho qoraal ah ayaa la diyaarinayaa oo sheegayo dhaqan xumida ardayga, baahida waxbarasho, iyo talaabooyinka muhiimka ah si loogu hayo ardayga dugsiga. Qiimeynta aasaaska dhaqanka (arag Lifaafa D) waa dhiirogelinta qorshaha la hormarinayo. Qorshaha waxaa ku jira dhiirogelinta dhaqan wanaagsan iyo talaabooyinka hadii ardayga uu carqaladeynayo qorshaha. Qorshaha dhaqanka waa in ay ku jirto sharaxaada taageerada iyo adeegyada waxbarashada oo ay bixinayana dugsiga si loogu caawiyo ardayga si looga ilaaliyo ganaaxyo mustaqabalka iyo ka ceyrinta.
  - 1. Degmada waa in ay la shaqeysaa waalidka ama masuulka ardayga oo bixinta adeegyadaan ah.
  - 2. Adeegyo noocaas waxaa laga yaabaa in lagu bixiyo heshiis oo ay ka qeybgalayaan hay'adaha dawlada hoose ee ku haboon, hay'adaha ku saleysan ururada, iyo machadyada waxbarsho sareeyo.
- D. Dadaal walbo waxaa la siinayaa talooyin waalidka/masuulka iyo macalimiinta iyo ka qeybqaadashadooda hormarinta heshiiska. Ogeysiinta qorshaha waxaa loo soo bandhigayaa waalidka/masuulka oo luuqada isaga ama iyada ay fahmayaan.
- E. Waalidka/masuulka, ardayda, iyo masuulada ama wakiilada waa in ay saxiixaan heshiiska.
- F. Dadaal walba waxaa lagu sameynayaa si loo hubiyo adeega qorshaha oo diyaarsan iyo lagu dhaqmo ka hor inta aan la qaadin talaabo kasta oo lagu ganaaxayo ama lagu ceysay ardayga, xanibaada xaaladaha degdega oo talaabada edbinta degdega ah ay muhiim tahay si loo hubiyo amniga dugsiga iyo dadka kale.

5-3 Qorshaha Faragelinta Dhaqanka Qasabka ah

- A. Waxaa jiro labo xaalado oo qorshaha faragelinta dhaqanka in la hormariya ah: goortii arday

labo mar laga celiyo fasalka oo noqoshada dhaqan xumida ah; iyo goortii arday ay hesho ganaax xisaabayoo ku dhawaaqida hore ee "arday dhaqan xun."

1. Fiiri Qeybta 6-7 oo warbixin dheeraad ah oo "ardayda dhaqanka xun."

QEYBTA LIXAAD: GANAAXYADA IYO KA CEYRINTA

6-1 Guud ahaan

A. Ganaaxyada, oo labada ah gudaha dugsiga iyo kabaxsan dugsiga, waa kaliya in la siiyaa sida waafaqsan Qeybta 3-1 oo xeerkaan ah.

B. Arday laga yaabo in aan loo ganaaxin dhaqanka ka dhacay meel kabaxsan dhismaha dugsiga iyo maalinta dugsiga ilaa dhaqanka si xaoogan uu carqalad ugu yahay, deegaanka dugsiga, ama qatarta halis galiso farxada ama amniga ardayda kale ama shaqaalaha dugsiga. Xaaladaan, qodobada Qeybta 3-1 ee xeerkaan waa in ay raacaan.

C. Ardayda la ganaaxay laga yaabo in aysan ka soo qeybgalin hawlaha machadka dheeraadka ah ama dhacdooyinka uu dugsiga maalgeliyo xiliga lagu gudo jiro waqtiga ganaaxa. Sikastaba, ardayda ganaaxa ku jirto xiliga lagu gudo jiro qiimeynta maamulka gobalka waa in la siiyaa fursad ay ku qaataan imtixaan iyo laga yaabo in loo ogolaado in ay qeybqaataan diyaarinta imtixaanka la xiriirto hawlaha, xiliga lagu gudo jiro ansixinta maamulaha dugsiga ama wakiilka.

D. Dugsiga waa in uu siiyaa ardayda fursada ay ku helaan fasalo u dhigma iyo buundooyin sida ardayda kale xiliga lagu gudo jiro ganaaxa ardayda, iyo kartida lagu sameynayo imtixaan, imtixaanada ugu dambeeyay, iyo fasal buuxa iyo hawlaha shaqada guri iyadoon jirin ganaax iyadoo ganaaxa lagu jiro ama waqti macquul ah oo ku xigta dhameystirka ganaaxa. Ujeedada qodobkaan waa siinta ardayga fursad ay dib ula qabsadaan barnaamijka waxbarshada ee degmada oo ku xiga xiliga ganaaxa.

6-2 Ganaaxa gudaha dugsiga

A. Ardayda leh nidaamyada dhibaatooyinka dhaqanka xumida ee joogtada ah waa in aan loo ogolaanin in ay carqaladeeyaan nidaamka waxbarashada; weli goortii ardaydaan laga ganaaxo dugsiga waxay badanaaba kordhisaa dhibaatooyinka ardayda, dugsiga, iyo bulshada. Sidaas darteed, Degmada iyo Guddiga Waxbarashada waxay ogolaadeen fikrada ganaaxa dugsiga gudahiisa ah.

B. Ujeedada ganaaxa gudaha dugsiga waa si loo siiyo micno hab wax ku ool leh oo edbin ah oo aan ka aheyn xarig ama ganaax dugsiga ka baxsan. Adigoo isticmaalayo ganaax gudaha dugsiga, ardayda waa in aysan gadaal uga dhicin shaqooyinka dugsiga, laakin weli waa in ay ka bartaan qaladaadkooda iyo dhaqan xumidooda. Dhammaan ganaaxyada dugsiga waa in lagu soo roгаа qaab waafaqsan ardayga' sababta nidaamka xaquuqda, sida lagu tilmaamay xeerkaan iyo xeerarka kale. Tilmaamaha xiga waa in ay dhooraan

1. Ardayda waxaa loo xilsaaray fasal gaar ah, hadii la heli karo, meel si ku filan loogu kormeero marwalbo. Kormeerida ganaaxa dugsiga gudahiisa waa in loo arkaa in arday walbo in uu leeyahay shaqooyin ku haboon iyo qalabyo ka yimid macalinkiiisa/macalinkeeda joogtada ah.

2. Maamulaha ama wakiilka waa in uu soo ogeysiisaa waaladiinta/mamulada hal mar taleefon ahaan hadii carruurtooda lagu bedelay ganaaxa waafaqsan gudaha dugsiga. Hadii waalidka/masuulka aan lagu gaari karin taleefon, ama hadii ay ka codsadaan waalidka/masuulka, waa in ay jirtaa qoraal ogeysiin ah oo luuqad ay waalidka/masuulka ay fahmi karaan ah.

Sababaha ganaaxa gudaha dugsiga ah waa in la siiyaa, iyo shir ayaa la balaminayaa ka hor ogolaanshaha aqrinta ardayga ee fasalka joogtada ah.

6-3 Ganaaxyada ka-baxsan-dugsiga

A. Ardayga waa in lagu ganaaxaa kaliya banaanka dugsiga hadii ay sameeyaan Nooca dambiga Sadexaad, Nooca Afaraad, Nooca Shanaad ama Nooca 6aad (arag Qeybta 3-1 oo xeerkaan ah), ama hadii ay gaaraan Heerka E oo Jaranjarada Edbinta ah (arag Qeybta 3-2 oo xeerkaan).

B. Ardayda dugsiga hoose waa in aan la siinin ganaaxyo dugsiga ka baxsan oo dambiyada Nooca Koowaad (eeg Qeybta 3-2 oo xeerkaan ah).

6-4 Nidaamyada Ganaaxyada Dugsiga ka baxsan

A. Ergooyinka Guddiga Waxbarshada oo masuulka dugsi walba, ama qofka uu qoraal ahaan ugu xilsaaray maamulaha, maamulka si ay u ganaaxaan ardayga dugsiga ka maqan oo qaab waafaqsan xeerkaan. Iyadoo la istcimaalayo maamulkaan, maamulaha ama wakiilka waa in ay raacaan nidaamyada lagu sheegay si loo awoodo nidaamka xaquuq dhawrka.

B. Inta aan ardayga laga joojin, isaga ama iyada waxay xaq uleeyihiin si aan rasmi aheyn oo maamulka ama wakiilka. Shirka, ardayga waa in uu:

1. Ogolaadaa in la waco waalidka ama masuulka, iyo u ogolow waalidka ama masuulka in ay ka soo qeybgalaan shirka hadii ay suurto gasho oo saacado waqti macquulgal ah.

2. Ogow eedeymaha iyo cadeymaha isaga ama iyada ka soo horjeeda.

3. Fursada loogu jawaabaya eedeymaha, hadal ahaan ama qoraal, iyo xaadir ahaado dhacdooyinka nooceeda ama noociisa ah.

4. Ogow xaquuqda ah in aadan gudbinin bayaan qoraal ah, hadii bayaan qoraal ah la codsaday.

5. La haw fursada lagu soo bandhigaayo difaaciisa ama difaaceeda, oo ay ku jiraan xaquuqda uu ku wareysanayo marqaatigiisa ama marqaatigeeda maamulaha ama wakiilka.

C. Waa dhaqan fiican oo maamulaha, ama wakiilka mamamulaha, si loo wareysto marqaatiga la yaqaano oo dhan iyo si dib loohu eego cadeymaha oo dhan go'aaminta la xiriirto ka joojinta ka hor.

D. Hadii, kadib shirka rasmiga ah, maamulaha ama wakiilka ayaa go'aansado ka joojinta ardayda dugsiga, dugsiga waa in uu sameeyaa isku day macquul ah oo uu kula xiriirayo waalidka ama maamulaha taleefon ahaan hal mar. Dugsiga waa in uu sidoo kale bixiyaa ogeysiin qoraal ah oo ka joojinta ah oo waalidka/masuulka ay fahmi karaan. Ogeysiin hadal iyo qoraalba ah labadaba waa in la soo ogeysiiyaa waalidka/masuulka oo ah in ardayga laga joojiyay, iyo waa in ay ku jirtaa sababaha ka joojinta, xiliga ka joojinta, iyo sii waqtiga balanta waalidka/masuulka oo ay kula kulmayaan maamulaha ama wakiilka si dib loogu eego ka joojinta ka hor ama intaa waxaa dheer dib u soo celinta. Waa in sidoo kale ay sheegtaa in sameynta shaqada ayaa la siinayaa xiliga lagu gudo jiro mudada ganaaxa, iyo in ardayga uu xaq u leeyahay racfaan ka qaadasho ganaaxa iyo sida loo sameynayo.

E. Hadii xaalad deg deg ah ay ubaahato ka saarid ardayga ah oo dugsiga ah, dhageysiga aan rasmiga aheyn wuxuu raacayaa sida ugu dhaqsiiha badan ka dib markii ardayga looga saaro si suurto gal ah. Hadii ka saarid deg deg ah oo dugsiga ah ay muhiim tahay, dugsiga waa in uu isla markaas ogeysiiyaa waalidka/masuulka si loo go'aansado wadada ugu wanaagsan ee lagu wareejin karo masuuliyada ardayga oo waalidka/masuulka.

F. Hadii ganaaxa lagu xisaabinayo dhinaca ku dhawaaqista ardayga sida "dhib badnaanta joojtada ah," waalidka/masuulka iyo ardayga waa in sidaas lagu ogeysiiyaa qoraal ahaan, sida lagu wada hadlay Qeybta 6-7 oo Xeerkaan ah.

G. Xiliga ku celinta ganaaxa oo arday walba ah, maamulaha ama wakiilka waa in ay isku dayaan in ay la kulmaan waalidka ardayga ama masuulka sharciga ah si loogu wada hadlo

dhaqanka ardayga iyo suurtoogalka loo baahanyahay oo qorshaha faragelinta dhaqanka (sida loogu wada hadlay Qeybaha 5-2 iyo 5-3) oo ardayga dadaalka looga hortagayo talaabo edbin dheeraad ah.

H. Dambiyada Nooca Sedexaad (eeg Qeybta 3-1 oo xeerkaan ah), hadii xaadirka ardayga ee dugsiga ay halis galineyso ama dhib badnaan aad u daran ay dugsiga ku tahay iyo dadka ama waqtiga dheeraadka ah waa loo baahanyahay si baaritaan dheeraad ah loogu sameeyo dhacdada, maamulaha wuxuu leeyahay go'aanka lagu kordhinayo ugu badnaan hal maalin oo ka baxsan ganaaxa dugsiga oo laga helo sida waafaqsan Qeybta 3-1 oo ilaa labo maalin ah, oo guud ahaan sedex maalin ah.

I. Dambiyada Nooca Sedexaad (eeg Qeybta 3-1 oo xeerkaan ah), hadii ay jirtay talo oo ka ceyrin ah, ama codsi kordhinta xiliga ganaaxa uu sameeyay Kormeeraha guud ama wakiilka oo Qeybta 6-6 oo xeerkaan ah, maamulaha wuxuu leeyahay go'aanka lagu kordhinayo ugu badnaan sedex maalin oo ka baxsan ganaaxa dugsiga oo laga helo sida waafaqsan Qeybta 3-1 oo ilaa labo maalin ah, oo guud ahaan shan maalin ah, hadii loo arko muhiim in ay u tahay amniga dugsiga.

6-5 Ganaaxa ka baxsan dugsiga Xaquuqda racfaan ka qaadasho

A. Ardayda waa in la soo ogeysiisaa xaquuqdiisa ama xaquudeeda oo ay racfaan kaga qaataan ganaaxa ka baxsan dugsiga oo ay la jirto ogeysiinta ganaaxa maamulaha ama wakiilka.

B. Ardayga waa in uu lahadaa xaquuqda xigta oo nidaamka racfaanka ganaaxa:

1. Xaqa lagu codsado kulanka maamulaha ama wakiilka. 2. Xaqa wakiil uu ku matalo bandhiga kulanka.

3. Xaqa ardayga, waalidka/masuulka, iyo/ama wakiilka loogu sheegayo maamulaha ama wakiilka oo cadeynta iyo ku haboonaanta ciqaabta.

4. Xaqa lagu gudbiyo, ama lagu lahaado waalid, masuul, ama wakiil in uu soo gudbiyo, fikrad wanaagsan oo laxiriirta ganaaxa, iyo halagu daro feelka edbinta ardayga.

5. Xaqa dib loogu eegayo, ama walidka, masuulka, ama wakiilka uu dib ugu eegayo, cadeyn walba oo lisku haleynayo xiliga go'aanka ganaaxa iyo kaas oo ah macquul loo heli karo wax soo saar. Degmada waajib kuma noqoneyso in ay soo saarto cadeynta noqoneyso xad gudub Xaquuqda Waxbarashada Qoyska iyo Xeerka Arimaha Gaarka ama iyadoon la jirin ogolaansho shaqsiyaad ama amar Maxkamad ah.

C. Maamulaha ama wakiilka waxay:

1. Dib u eegayaan dhammaan warqadaha qoran.

2. Go'aamiyaa hadii ay jirtay cedeyn ku fillan oo la helo:

a. In xadgudubka lagu eedeeyay ay dhacday, iyo

b. Hadii ciqaabta lagu soo rogay ay ku haboontahay.

3. Bixinyaa go'aan qoran shan maalin gudahood oo kulanka ah.

4. Hadii lagu go'aansado in aysan dhicin wax xadgudub ah, dhammaan diiwaanada dugsiga ee la xiriira ganaaxa waxaa laga tirayaa feelka ardayga, iyo koobi oo feelka la saxay ah ayaa la siinayaa waalidka ardayga ama masuulka oo boosto ahaan.

5. Hadii ciqaabta aysan ku habooneyn xadgudubka, dhammaan diiwanada dugsiga dib ayaa loo saxayaa si loogu tilmaamo kaliya arinta keentay in la dhimo ciqaabta ay ku soo rogeen maamulaha ama wakiilka.

D. Hadii maamulaha ama wakiilka ay diidaan racfaanka, ardayga waxaa uu u diri karaa racfaan labaad oo ganaaxa ah wakiilka Kormeeraha guud.

E. Ardayga waa in uu lahadaa xaquuqda xigta oo nidaamka racfaanka labaad:

1. Xaqa lagu codsado la kulanka wakiilka Kormeeraha guud.
  2. Xaqa wakiil uu ku matalo bandhiga kulanka.
  3. Xaqa ardayga, waalidka/masuulka, iyo/ama wakiilka ay ugu sheegaan wakiilka Kormeeraha guud cadeynta iyo ku haboonaanta ciqaabta.
  4. Xaqa lagu gudbiyo, ama waalid, masuul, ama wakiil in uu soo gudbiyo, fikrad wanaagsan oo laxiriirta ganaaxa.
- F. Wakiilka Kormeeraha guud wuxuu:
1. Dib u eegayaan dhammaan warqadaha qoran.
  2. Go'aamiyaa hadii ay jirtay cedeyn ku fillan oo la helo:
    - a. In xadgudubka lagu eedeeyay ay dhacday, iyo
    - b. Hadii ciqaabta lagu soo rogay ay ku haboontahay.
  3. Bixinyaa go'aan qoran shan maalin gudahood oo kulanka ah.
  4. Hadii lagu go'aansado in aysan dhicin wax xadgudub ah, dhammaan diiwaanada dugsiga ee la xiriira ganaaxa waxaa laga tirayaa feelka ardayga, iyo koobi oo feelka la saxay ah ayaa la siinayaa waalidka ardayga ama masuulka oo boosto ahaan.
  5. Hadii ciqaabta aysan ku habooneyn xadgudubka, dhammaan diiwanada dugsiga dib ayaa loo saxayaa si loogu tilmaamo kaliya arinta keentay in la dhimo ciqaabta ay ku soo rogeen wakiilka Kormeeraha guud.

6-6 Kordhinta Ganaaxyada Ka baxsan dugsiga

- A. Ergooyinka Guddiga Waxbarashada oo Kormeeraha guud ama wakiilka ogolaanshaha lagu kordhinayo ganaaxa ka baxsan dugsiga oo ilaa toban maalin (10) ah sida muhiimka ah, ilaa iyo talooyinka maamulaha. Isku darka mudada ganaaxa waa in aysan ka badnaanin shan iyo labaatan maalmood (25).
- B. Ganaaxa waa in la kordhiyaa kaliya hadii ardayga uu sameeyo Dambiyada Nooca Afaraad ama Nooca Shanaad (eeg Qeybta 3-1 oo xeerkaan ah), xaadirka ardayga ee bandhiga dugsiga hadii ay ku tahay halis ama mid daran oo dugsiga iyo dadka, iyo midkood waqti dheeraad ah waa loo bahanyahay si loo sii baaro dhacdada ama in ay jirtay talo ah Kormeeraha guud ama wakiilka oo ka saarida ardayga ah.
- C. Hadii lagu taliyo kordhinta ganaaxyada, maamulaha ama wakiilka waa in ay sameeyaan isku day macquul ah oo lagu ogeysiinayo waalidka/masuulka hal mar oo taleefon ahaan ah iyo waa in ay raacdaa ogeysiin qoraal ah oo luuqad waalidka/masuulka ay fahmi karaan ah. Iyadoo la isticmaalayo hadalkaan iyo ogeysiinta qoraalka ah, maamulaha ama wakiilka waa in ay isku dayaan in ay la balamiyaan shir waalidka/masuulka oo loogu sharaxayo sababta kordhinta.
- D. Hadii ganaaxa la kordhiyay si markaas ganaaxa guud ay tahay (10) maalmood ama ka badan, iyo ay jirtay talo ka ceyrin ah, ardayga wuxuu helayaa isla xaquudaas oo dhageysiga sida lagu qeexay hoos Qeybta 6-8 oo xeerkaan ah.
- E. Hadii ganaaxa ardayga lagu daro in ka badan guud ahaan toban (10) maalmood, ardayga wa in la siiyaa deegaan kale oo bedel waxbarsaha oo isaga ama iyada ay ku helayaan fursada ay bartaan fasalo lamid ah iyo kartida sida ardayda kale xiliga lagu gudo jiro mudada ganaaxa.

6-7 Ardayda Dhib badnaanta joogtada ah

- A. "dhib badnaanta joogtada ah" waa ardayga uu ku ganaaxay maamulaha ama wakiilka (3) jeer oo dugsiga ka baxsan xiliga lagu gudo jiro koorsada sannadka dugsiga oo sababeyso dhib badnaanta fasalka, dhulalka dugsiga, gudaha baabuurta dugsiga, ama hawlaha dugsiga ama

dhacdooyinka la ogolaaday.

B. Xadgudubyada oo loo xisaabiyay dhinaca ku dhawaaqida sida ardayda dhib badnaantooda joogtada ah, tixgelin ayaa la siinayaa oo hadii bedel balanta ardayga ay ku haboontahay in lagu sheego dhaqanka dhibka badan.

C. Ardayga iyo waalidka/masuulka waa in qoraal ahaan loo soo ogeysiiyaa ganaax walba oo loo xisaabiyay dhinaca ku dhawaaqida ardayga sida dhib badnaanta joogtada ah. Ardayga iyo waalidka/masuulka waa in qoraal ahaan loo soo ogeysiiyaa iyo taleefon ahaan ama qaab kale oo guriga ah ama goobta shaqada ah waalidka/masuulka ku qeexan "ardayda dhib badnaanta joogtada ah" iyo talaabada loogu talinayo ka ceeyrinta arday noocaas ah. Qoraalka ogeysiintaan ah waa in lagu siiyaa luuqad oo waalidka/masuulka uu fahmi karo.

6-8 Nidaamyada ka Ceeyrinta

A. Ergooyinka Guddiga waxbarashada ee Kormeeraha guud ogolaanshaha looga saarayo waqti walba oo ilaa hal (1) sano oo kaleendarka ah ardayga oo aan u qalmin gelitaanka ama sii wadida ka qeybgalka dugsiyada bulshada ee degmada.

B. Nidaamyada ka ceeyrinta ardayga waxaa lagu bilaabayaa talada maamulaha ee ku socota Kormeeraha guud ama wakiilka. Maamulaha wuxuu, xiliga uu sameynayo talo noocaas ah, waa in la siiyaa ardayga iyo waalidka/masuulka ardayga ogeysiin qoran oo talada ah oo luuqad ay fahmi karaan iyaga ah. Ogeysiinta waxay wadataa:

1. Bayaanka sababaha talaabada talada.

2. Bayaanka oo dhageysiga su'aasha ka ceeyrinta ayaa la qabanayaa ilaa ay iska dhaafaan ardayga ama waalidka/masuulka gudaha toban (10) maalmood ka dib taariiqda ogeysiinta.

3. Qoraal ah in ardayda ay imaato dhageysiga si ay umaqlaan cadeynta, laga yaabo in ay helaan fursada lagu soo bandhigayo cadeyn la xiriirta, iyo laga yaabo in ay la socdaan waalidka/masuulka iyo wakiilka ay rabaan.

C. Ilaa ardaga ama waalidka/masuulka si cad isaga dhaafaan xaquuqdooda dhageysiga, Kormeeraha guud ama wakiilka kama saari karaan canug kasta iyada oo aan jirin dhageysi oo laga yaabo in cadeymo la soo bandhigo waalidka oo matalayo canuga, abuukaate ama u doode oo dooqa waalidka/masuulka ah.

D. Dhageysiyada waxaa qabanayo sarkaal dhageysi ah, oo aan noqonin shaqaalaha hadeer ka shaqeeyo dugsiga, Degmada, ama Guddiga Waxbarasahada. Dhageysiga, marqaatiga iyo warbixinta waxaa lagu soo bandhigayaa sida waafaqsan dhaarta. Sharciyada farsamada ee cadeynta ma quseyneyso. Ardayga, waalidka/masuulka, ama wakiilka laga yaabo in uu su'aalo shaqsiyaadka soo bandhigayo warbixinta.

1. Bayaan qoraal ah oo uu sameeyay ardayga laga yaabo in aan loo isticmaalin sida cadeyn ilaa waalidka/masuulka ay xaadir yihiin xiliga uu saxiixayay ardayga, ama saraakiisha dugsiga ay sameysay iskuday macquul ah oo ka soo qeybgalinta waalidka/masuulka xiliga saxiixa.

2. Dambiga Heerka Lixaad, hadii sarkaalka dhageysiga uu go'aansado in ardayga uu ku haystay qoray dhulalka dugsiga, talaabooyinka lagu taliyay waa in ay ahaataa ka ceeyrin mudo hal sano ah.

E. Kormeeraha guud ama wakiilka waxay, dabagalayaan dib u eegista talaabada talada iyo wargelinta sarkaalka dhageysiga talaabo qaadista talada ka ceeyrinta. Talo qoraal ah oo ogeysiineyso ardayga iyo waalidkiisa/masuulkiisa ama waalidkeeda/masuulkeeda oo talaabada la qaaday ah waa in lagu ansixiyaa shan (5) maalin gudahood oo dhageysiga ah. Hadii Kormeeraha guud ama wakiilka ay go'aansadaan in ciqaabta oo dambiga Heerka Lixaad

mudnaan malahan ka ceyrin oo mudo hal sanno ah, qoraalka go'aanka wuxuu sheegayaa sababaha ka reebida. Ogeysiinta waa in ay ahaata luuqad oo waalidka/masuulka uu fahmi karo. F. Kormeeraha guud ama wakiilka waxay soo ogeysiinayaa ardayga iyo waalidkiisa/masuulkiisa ama waalidkeeda/masuulkeeda oo xaquuqdooda racfaan ka qaadashada ah go'aanka Guddiga waxbarashada toban (10) maalmood gudahood oo helida ogeysiinta ah Ogeysiinta waa in ay ahaata luuqad oo waalidka/masuulka uu fahmi karo.

G. Hadii racfaanka waqtigiisa la codsado, Guddiga Waxbarashada wuxuu dib u eegayaa diiwaanka iyo siinayaa fursada wakiilka Degmada iyo ardayga si uu ugu sameeyo bayaan Guddiga Waxbarashada . Guddiga Waxbarashada waxay:

1. Go'aamiyaan hadii ay jirtay cedeyn ku fillan oo la helo:
  - a. In xadgudubka lagu eedeeyay ay dhacday, iyo
  - b. Hadii ciqaabta lagu soo rigay ay ku haboontahay.
2. Bixinyaan go'aan qoran shan maalin gudahood oo kulanka ah.
3. Hadii lagu go'aansado in aysan dhicin wax xadgudub ah, dhammaan diiwaanada dugsiga ee la xiriira ka cayrinta waxaa laga tirayaa feelka ardayga, iyo koobi oo feelka la saxay ah ayaa la siinayaa waalidka ardayga ama masuulka oo boosto ahaan.
4. Hadii ciqaabta aysan ku habooneyn xadgudubka, dhammaan diiwanada dugsiga dib ayaa loo saxayaa si loogu tilmaamo kaliya arinta keentay in la dhimo ciqaabta ay ku soo rogeen Guddiga Waxbarashada.

H. Warbixin ayaa la siinayaa waalidka/masuulka oo arday walbo oo laga saaray oo la xiriirta bedelo waxbarasho oo loo heli karo xiliga lagu gudo jiro mudada ka ceyrinta. Hadii waalidka/masuulka ay go'aamiyaan barnaamijka waxbarashada guriga ku saleysan, machadka heerka fasalka ku haboon waa loo diyaarinayaa.

QEYBTA TODOBAAD: DIB U EEGIS SANNADLE AH IYO GUDDIGA EDBINTA

7-1 Dib u eegista sannadlaha iyo Wargelinta

A. Labada dugsiyada gaarka ah iyo Degmada waxay qiimeynayaan iyo dabagaleysaa waxtarka qorshaha edbinta dugsiga iyadoo la isticmaalayo xogta edbinta dugsiga oo lagu kala saaray jinsi, qawmiyad, iyo lab/dheddiga ardayga. Tani waxay u ogolaaneysaa dugsiyada iyo degmada in ay: aqoonsadaan dhinacyada baahida; dhinaca diirada walaaca; helida hormarinta xirfada, taageerada, iyo adeegyada; iyo dib u hubinta nidaamyada dugsiga sida loo baahanyahay.

B. Dugsiyada waxay si sannadla ah dib ugu eegeyaan jawiga dugsigooda iyo gudbisaa wargelin qoraal ah oo foom ku qoran Guddiga waxbarashada, Kormeeraha guud, iyo Hormarinta Dugsiga Degmada iyo Guddiga la Xisaabtanka; sida ku saleysan dib u eegista, dugsiyada waxay sameynayaan isbedel waafaqsan sida loogu talagalay dhammaadkaan iyo xeerarka kale.

C. Dib u eegista waxaa ku jira sida xigta:

1. Qaababka faralinta iyo ka hortaga.
2. Tirada gudbinta, oo ganaaxyada dugsiga ah, ganaaxyada ka baxsan dugsiga, ka ceyrinta, tikidhada, iyo xiritaanada, oo lagu kala saaray jinsiyad, qowmiyad, da'da, fasalka, curyaan nimo, iyo lab/dheddiga oo ardayga ah, meeshaas oo laga heli karo.
3. Kala duwanaanshaha gudbinta kuwa ka mid ah xubnaha shaqaalaha.
4. Kordhinta oo xeerka, oo ay ku jiraan laakin aan ka xadidneen talaabada edbinta, waxay si joogta ah u quseysaa ardayda oo dhan.

D. Sida ku saleysan dib u eegista, dugsiyada waxay sameynayaa isbedel waafaqsan sida loogu talagalay dhammaadka midaan iyo xeerarka kale.

7-2 Guddiga Edbinta

A. Dugsiyada sidoo kale waxaa lagu dhiirogelinayaa in ay aasaasaan guddi edbin ah oo shaqaalaha dugsiga, waaladiinta, iyo ardayda si loo hormariyo, loo kormeero, iyo loo qiimeeyo xeerka edbinta ardayda iyo jawiga dugsiga. Isticmaalka xogta edbinta dugsiga waxaa lagu taliyay nidaamkaan

WAX KU OOLKA XOGTA

Oktoobar 1, 1996

La soo saaray Sebteembar 19, 1996

Dib loo bedelay: Agoosto 21, 2008

Dib loo bedelay: Oktoobar 15, 2009

Dib loo bedelay: Sebteembar 15, 2011

TIXRAACYADA SHARCIGA:

C.R.S. 22-32-109.1 (xeerarka guud oo dhaqanka ardayga ah, amniga, iyo farxada)

C.R.S. 22-32-126(5) (siideynta warbixinta edbinta)

C.R.S. 22-33-105 (ganaaxa, ka ceyrinta, iyo diidmada gelitaanka)

C.R.S. 22-33-106 (sababaha ganaaxa, ka ceyrinta, iyo diidmada gelitaanka)

C.R.S. 22-33-106.3 (bayaanada ardayda oo lagu isticmaalo dhageysiyada ka ceyrinta)

C.R.S. 22-33-202 (aqoonsiga halista ardayda)

C.R.S. 18-3-202 iyada oo 204 (sharaxaadaha xeerka weeraka koowaad, labaad, iyo sedexaad)

C.R.S. 18-8-704 iyada oo 706 (marqaatiga cabsigelinta iyo aargoosiga)

C.R.S. 19-3-304 (Shaqsigaadka laga rabo in ay soo Wargeliyaan Faraxumeynta Carruurta / Dayaca)

C.R.S. 19-1-103 (Faraxumeynta Carruurta)

C.R.S. 16-22-102 (Dhaqanka Galmada Sharci darada ah, Xiriirka Galmada Sharci darada ah, Isqaawinta)

Xaquuqda Waxbarashada Qoyska iyo Arimaha Gaarka (FERP) 20 U.S.C. 1232g(h))